

ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΑ, ΤΟ ΧΡΥΣΟ ΜΟΝΟΠΩΛΙΟ ΤΩΝ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΩΝ (του Τάσου Σαραντή)

Η έκταση της γεωργικής γης που χρησιμοποιείται σε παγκόσμιο επίπεδο για την ανάπτυξη γενετικά τροποποιημένων (ΓΤ) καλλιεργειών έχει αυξηθεί για περισσότερο από δύο δεκαετίες, φτάνοντας τα 181,5 εκατομμύρια εκτάρια το 2014. Οι μεγαλύτερες

χώρες-παραγωγοί γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών μεταξύ των 28 που επέτρεπαν τη φύτευσή τους το 2014 είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Βραζιλία, η Αργεντινή, η Ινδία και ο Καναδάς.

Το 2014, η συνολική αξία των γενετικά τροποποιημένων σπόρων έφτασε τα 15,7 δισ. δολάρια, με ένα μικρό αριθμό πολυεθνικών εταιρειών που αναπτύσσουν και ελέγχουν την αγορά των ΓΤ καλλιεργειών να έχουν σχεδόν το μονοπώλιο.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, η πολυεθνική εταιρεία αγροτεχνολογίας Monsanto κατέχει το 63% των αδειών κυκλοφορίας -και των υπό έγκριση για κυκλοφορία- γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών που έχουν εκδοθεί από το υπουργείο Γεωργίας των ΗΠΑ, ενώ η εταιρεία σπόρων DuPont Pioneer κατέχει το 13%.

Οι σπόροι που χρησιμοποιούνται στις γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες έχουν υποστεί συγκεκριμένες αλλαγές στο γενετικό τους υλικό μέσω μεθόδων της γενετικής μηχανικής, ώστε να αποκτήσουν νέα ή βελτιωμένα χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένων της αντοχής στα ζιζανιοκτόνα, της αντίστασης στα έντομα, της ενίσχυσης ορισμένων θρεπτικών ουσιών και της ανθεκτικότητας στην ξηρασία.

Ομως, αντί να παράγουν περισσότερη τροφή, ως αποτέλεσμα της βελτίωσης της αποδοτικότητας που κάποιοι διατείνονται ότι έχουν, το όφελος από αυτές τις καλλιέργειες πιο συχνά αφορά την εξοικονόμηση χρόνου και κόπου στον τομέα της γεωργίας, καθώς και τη μείωση των επιχειρηματικών κινδύνων για τους αγρότες.

Με βάση το τρέχον προφίλ των γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών, η κύρια κινητήρια δύναμη για την υιοθέτησή τους σήμερα αφορά τη ζήτηση για ζωτροφές (σόγια και καλαμπόκι) και τις καλλιέργειες που έχουν βάση τα έλαια (σόγια και κανόλα), παρά για τα τρόφιμα που καταναλώνονται άμεσα από τους ανθρώπους.

Σύμφωνα με τη Διεθνή Υπηρεσία για την Απόκτηση Αγρο-βιοτεχνολογικών Εφαρμογών, οργάνωση που παρακολουθεί τα επίσημα στοιχεία για τις δοκιμαστικές φυτεύσεις και τις γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες, η Βόρεια και η Νότια Αμερική κατείχαν το 87% των παγκόσμιων εκτάσεων με ΓΤ καλλιέργειες το 2014, με 158 εκατομμύρια εκτάρια. Ακολουθούν η Ασία (19,5 εκατ. εκτάρια), η Αφρική (3,3 εκατ. εκτάρια), η Ωκεανία (0,5 εκατ. εκτάρια) και η Ευρώπη (0,1 εκατ. εκτάρια).

Παρά την καταγεγραμμένη αύξηση των γεωργικών εκτάσεων ανά τον κόσμο με γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες, ο ετήσιος ρυθμός αυτής της αύξησης έχει επιβραδυνθεί σημαντικά, από 125% στα τέλη του 1990 σε 6,3% στις αρχές της δεκαετίας του 2010. Το αποκορύφωμα στην αύξηση των παγκόσμιων φυτευμένων εκτάσεων συνέβη το 1998.

Τότε καταγράφηκε αύξηση των εκτάσεων με γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες κατά 16,8 εκατ. εκτάρια, αύξηση σχεδόν διπλάσια από αυτήν που καταγράφηκε το 1997, η οποία σε μεγάλο βαθμό οφειλόταν στην ταχεία επέκταση των ΓΤ καλλιεργειών στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Αργεντινή. Στην πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα, οι εκτάσεις με ΓΤ καλλιέργειες επεκτάθηκαν από τη Βόρεια και τη Νότια Αμερική ως την Ασία και την Αφρική. Στη δεκαετία του 2010 στις αναπτυσσόμενες χώρες

καλλιεργήθηκαν μεγαλύτερες περιοχές με ΓΤ σε σχέση με τις βιομηχανικές, κάτι που συνέβη ιδιαίτερα από το 2012. Εντούτοις, οι ρυθμοί ανάπτυξης τόσο στον βιομηχανικό όσο και στον αναπτυσσόμενο κόσμο μειώνονται.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, το 2014 ο αριθμός των αγροτών που υιοθέτησε τις βιοτεχνολογικές καλλιέργειες ανήλθε σε 18 εκατομμύρια, εκ των οποίων το 90% ήταν μικροί και φτωχοί αγρότες. Από αυτούς τα 7,1 εκατομμύρια βρίσκονται στην Κίνα και 7,7 εκατομμύρια στην Ινδία, όπου καλλιέργησαν πάνω από 15 εκατομμύρια εκτάρια βαμβάκι Bt, στον σπόρο του οποίου έχει γίνει προσθήκη ενός βακτηρίου που συμβάλλει στην παραγωγή παρασιτοκτόνου από το ίδιο το άνθος του βαμβακιού -παρ' όλο που ο σπόρος Bt είναι ακριβότερος από τον κανονικό, παρουσιάζοντας μάλιστα φθίνουσα απόδοση μετά την πρώτη σπορά.

Εν τω μεταξύ, οι εταιρείες βιοτεχνολογίας ετοιμάζονται να ρίξουν στην αγορά πάνω από 70 ΓΤ φυτικά προϊόντα μέσα στα επόμενα 5 χρόνια. Μεταξύ αυτών το «Χρυσό Ρύζι», που προσδίδει μεγαλύτερη ποσότητα σε βιταμίνη Α, και την «έμφυτη πατάτα» που έχει αντικαρκινικές ιδιότητες και αντιστέκεται στη σήψη.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο αριθμός των χωρών που έχουν υιοθετήσει την καλλιέργεια ΓΤ περιορίζεται σε πέντε, με συνολικά σε 143.016 εκτάρια, έκταση μειωμένη κατά 3% σε σχέση με το 2013. Μόνο στην Ισπανία καλλιεργήθηκαν 131.538 εκτάρια μέσα στο 2014. Ωστόσο, η πόρτα για την καλλιέργεια και την εισαγωγή γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στην Ευρώπη ανοίγει όλο και περισσότερο.

Ετσι, καθώς οι Βρυξέλλες επί του παρόντος ασχολούνται με 17 αιτήσεις για χορήγηση έγκρισης για εισαγωγές γενετικά τροποποιημένων οργανισμών που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο ή τα ζώα, η Κομισιόν σκοπεύει να παρουσιάσει ένα νέο νομικό πλαίσιο για τις εισαγωγές των γενετικά τροποποιημένων προϊόντων μέχρι το τέλος του μήνα. Αφού άφησε στα χέρια των κρατών-μελών την καλλιέργεια των ΓΤ, η Κομισιόν προτίθεται να υιοθετήσει την ίδια προσέγγιση και για τις

εισαγωγές τους.

Πηγή/φωτογραφία: Η Εφημερίδα των Συντακτών, efsyn.gr